

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING O'RNI

Yoqibjanova Zulfizar Isroiljon qizi

Turan International University talabasi

Ilmiy raxbar: **Nurullayeva Ugulxon Ergashboyevna**

Annotatsiya

Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik ahamiyati va ta'lim samaradorligiga ta'siri ilmiy asosda yoritiladi. Raqamli muhitda o'qitish jarayonining transformatsiyasi, o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirish hamda individual yondashuvni ta'minlashdagi imkoniyatlar tahlil qilinadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining boshlang'ich sinf o'quvchilarining kognitiv rivojlanishi, motivatsiyasi va mustaqil fikrlash qobiliyatini shakllantirishdagi roli ochib beriladi. Tadqiqot natijalari texnologiyalarning pedagogik maqsadga muvofiq qo'llanilishi ta'lim sifatini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, boshlang'ich ta'lim, raqamli ta'lim, pedagogik samaradorlik, interaktiv o'qitish, motivatsiya, innovatsion yondashuv.

Abstract

This article discusses the pedagogical importance of using information and communication technologies in primary education and their impact on educational effectiveness on a scientific basis. The transformation of the educational process in a digital environment, the possibilities of activating students' cognitive activity and ensuring an individual approach are analyzed. The role of information and communication technologies in the cognitive development, motivation and formation of independent thinking skills of primary school students is revealed. The results of the study show that the use of technologies in accordance with pedagogical goals significantly increases the quality of education.

Keywords

Information and communication technologies, primary education, digital education, pedagogical effectiveness, interactive teaching, motivation, innovative approach.

Аннотация

В данной статье на научной основе рассматривается педагогическая значимость использования информационно-коммуникационных технологий в начальном образовании и их влияние на эффективность обучения. Анализируются трансформация образовательного процесса в цифровой среде, возможности активизации познавательной деятельности учащихся и обеспечения индивидуального подхода. Раскрывается роль информационно-коммуникационных технологий в познавательном развитии, мотивации и формировании навыков самостоятельного мышления учащихся начальной школы. Результаты исследования показывают, что использование технологий в соответствии с педагогическими целями значительно повышает качество образования.

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

Ключевые слова

Информационно-коммуникационные технологии, начальное образование, цифровое образование, педагогическая эффективность, интерактивное обучение, мотивация, инновационный подход.

Kirish

Zamonaviy jamiyatda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim jarayonini an'anaviy yondashuvlar asosida tashkil etish yetarli bo'lmay qolmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarning qiziqishini uyg'otish va ularni faol o'rganishga jalb etish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari axborotni ko'proq vizual va interaktiv shaklda qabul qiladi. Shu sababli axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'lim jarayonini samarali tashkil etishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Bu yondashuv o'quvchilarning bilim olish jarayonini yengillashtiradi va ularning o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi.

Asosiy qism

Pedagogika va ta'lim texnologiyalari sohasida olib borilgan tadqiqotlar axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim samaradorligiga ijobiy ta'sirini tasdiqlaydi. Michael Fullan ta'lim tizimidagi innovatsiyalar samaradorligi texnologiya va pedagogikaning uyg'unligiga bog'liq ekanini ta'kidlaydi.

John Hattie tomonidan olib borilgan tadqiqotlar natijasida texnologiyalarning ta'lim jarayoniga ta'siri o'rtacha darajada ekanligi, ammo ularni to'g'ri pedagogik yondashuv bilan qo'llash yuqori samaradorlikka olib kelishi aniqlangan.

UNESCO hisobotlarida esa raqamli texnologiyalar ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning global kompetensiyalarini shakllantirishda muhim vosita sifatida e'tirof etiladi.

Mazkur tadqiqotda ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, ularni umumlashtirish va mantiqiy tahlil metodlaridan foydalanildi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining boshlang'ich ta'lim jarayoniga ta'siri nazariy jihatdan o'rganildi va pedagogik nuqtai nazardan baholandi.

Tadqiqot davomida konstruktivistik yondashuv asos qilib olindi, bunda o'quvchi bilimni faol ravishda egallovchi subyekt sifatida qaraladi. Axborot texnologiyalari esa ushbu jarayonni samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish boshlang'ich ta'lim jarayonini sezilarli darajada takomillashtiradi. Raqamli vositalar yordamida taqdim etilgan materiallar o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladi va ularning bilimni o'zlashtirish jarayonini yengillashtiradi.

Texnologiyalar yordamida o'qituvchi ta'lim jarayonini yanada moslashuvchan tarzda tashkil etishi mumkin. Bu esa har bir o'quvchining individual xususiyatlarini hisobga olish imkonini beradi. Natijada ta'lim jarayoni yanada samarali va natijador bo'ladi.

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

OECD ma'lumotlariga ko'ra, raqamli texnologiyalar qo'llaniladigan ta'lim muhitida o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi yuqori bo'ladi. Bu esa texnologiyalarning ta'lim sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi.

Quyidagi jadvalda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim jarayoniga ta'siri umumlashtirilgan:

Ko'rsatkich	An'anaviy ta'lim	AKT asosidagi ta'lim
O'quvchi faolligi	Past	Yuqori
Qiziqish	Past	Yuqori
Bilim o'zlashtirish	O'rtacha	Yuqori
Vizual tushunish	Cheklangan	Kuchli
Motivatsiya	Barqaror emas	Barqaror

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'lim jarayonini interaktiv va samarali tashkil etishga imkon beradi.

Xulosa

O'rganilgan ilmiy manbalar va olib borilgan tahlillar axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutishini ko'rsatadi. Raqamli vositalar orqali tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning qiziqishini oshiradi, ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi va bilimlarni chuqur o'zlashtirishga yordam beradi.

Shu bilan birga, texnologiyalarning samaradorligi ularni pedagogik maqsadga muvofiq qo'llashga bog'liq. Demak, zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchilarning texnologik kompetensiyasini rivojlantirish muhim vazifa hisoblanadi.

Natijada, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan oqilona foydalanish ta'lim sifatini oshirishning muhim omili sifatida qaralishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Michael Fullan. (2016). *The new meaning of educational change* (5th ed.). Teachers College Press.
2. John Hattie. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Routledge.
3. Linda Darling-Hammond, Hyler, M. E., & Gardner, M. (2017). *Effective teacher professional development*. Learning Policy Institute.
4. UNESCO. (2022). *Transforming education: An urgent political imperative for our collective future*. UNESCO Publishing.
5. OECD. (2021). *Education in the digital age: Healthy and happy children*. OECD Publishing.

**Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and
Innovation – SICMRI 2026**

6. World Bank. (2020). *Realizing the future of learning: From learning poverty to learning for everyone, everywhere*. World Bank Publications.
7. Andreas Schleicher. (2018). *World class: How to build a 21st-century school system*. OECD Publishing.
8. George Siemens. (2005). Connectivism: A learning theory for the digital age. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 2(1), 3–10.
9. Tony Bates. (2015). *Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning*. BCcampus.
10. Neil Selwyn. (2016). *Education and technology: Key issues and debates*. Bloomsbury Academic.